

Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»

ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ І СЬОГОДЕННЯ»**

4–5 травня 2018 року

Київ
2018

Педагогіка та психологія: виклики і сьогодення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 4–5 травня 2018 року). – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. – 120 с.

УДК 37.01+159.9(063)
П 24

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Педагогіка та психологія: виклики і сьогодення». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Остапенко А. В.
І. ЛЬВОВ ПРО ДРУЖБУ, ТОВАРИСЬКІ СТОСУНКИ СЕРЕД МОЛОДІ..... 8

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Власенко О. М.
ЗАСТОСУВАННЯ АКСІОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ
ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРЕДМЕТІВ ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ 10

Волк Н. В.
СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ..... 12

Коваль В. І.
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
З ВИКОРИСТАННЯМ ДЕДУКТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ..... 14

Момот Н. О.
ПАРТНЕРСТВО ВЧИТЕЛІВ ТА БАТЬКІВ
У ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 16

Бурчак Л. В., Мурунець Д. М.
НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ З БІОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ
ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ 9 КЛАСУ 18

Білик О. О., Пуга О. О.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ
У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
В АУДІОВАННІ 20

Тарасенко М. І.
МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 22

СЕКЦІЯ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Борщ Т. М.
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ
З ВИКОРИСТАННЯМ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ 24

Левченко Є. О., Потамоньсва О. М.
ПРОФІЛАКТИКА ПОРУШЕНЬ ПИСЬМА
ТА ЧИТАННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ..... 26

Мілевська О. П.
ПРОБЛЕМА ДІАГНОСТИКИ АНАЛІЗУ ТЕКСТУ В УЧНІВ
ІЗ ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ..... 28

Полетуха Т. В., Потамоньсва О. М.
ЛОГОПЕДИЧНА ДОПОМОГА ЯК УМОВА РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ 30

СЕКЦІЯ 9. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

- Гончар Ю. О.
ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЕМОЦІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ
ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ 83
- Клопотюк М. О.
СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ТИПИ ЗДОРОВ'Я ЯК КЛЮЧ
ДО ЕФЕКТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ 84
- Лисенко О. С.
ПОРУШЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ: ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ 86
- Храмцова В. В., Колганов І. А.
НЕВРОТИЧНІ СТАНИ У ПАЦІЄНТІВ МОЛОДОГО ВІКУ
З ВРОДЖЕНИМИ ВАДАМИ СЕРЦЯ 88

СЕКЦІЯ 10. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

- Богдан Т. В.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ
ГОТОВНОСТІ ДО СТАРОСТІ 90
- Запорожець О. М.
ПРОБЛЕМА СТАВЛЕННЯ ДО ІНШИХ
У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 91
- Романець З. О.
ПРОБЛЕМАТИКА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАВДАНЬ
СЬОГОДЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ 93

СЕКЦІЯ 11. ЮРИДИЧНА ТА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

- Кравцов Д. Р.
СТРЕС ТА СТРЕСОСТІЙКІСТЬ
В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО 96

СЕКЦІЯ 12. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

- Гнатюк О. В.
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
НА УРОКАХ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ 98
- Жук С. В., Сергієнко І. І.
ХАРАКТЕР ЗВ'ЯЗКУ ДОМІНУЮЧОЇ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОЇ СИСТЕМИ
ТА ЕКСТРАВЕРСІЇ У ОСІБ МОЛОДОГО ВІКУ 100
- Кіптенко І. В.
РОЛЬ ОСОБИСТІСНИХ ЧИННИКІВ У ФОРМУВАННІ
ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ СЕРЕД МОЛОДІ 102
- Лушок Я. В.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕПАРАЦІЇ ВІД БАТЬКІВ
У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ (ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ) 104
- Максимчук К. І.
ПОЗИТИВНА МОТИВАЦІЯ
НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ 106

- Площинська Б. Е.
САНОГЕННЕ МИСЛЕННЯ ЯК УМОВА
ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ
(ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ) 108

- Тягур Л. М.
ПРОФЕСІЙНА САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ
ВИКЛАДАЧА КОЛЕДЖУ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТІ 110

- Шепель Є. С., Сергієнко І. І.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ САМОТНОСТІ ОСОБАМИ
ЮНАЦЬКОГО ВІКУ 111

СЕКЦІЯ 13. СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

- Лантух І. В.
ДО ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНА «НАДІЙНІСТЬ» 114

СЕКЦІЯ 14. ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

- Козінський Д. О.
ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ 116

СЕКЦІЯ 15. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ; ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

- Єременко Л. В.
АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ МОДЕЛЕЙ
ЗАОЦАДЖУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ 118

СЕКЦІЯ 15. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ; ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Єременко Л. В., кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри
суспільно-гуманітарних наук

Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ МОДЕЛЕЙ ЗАОЩАДЖУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

Причиною протистояння, що склалося між економічним і психологічним підходами щодо дослідження економічної поведінки людей, незважаючи на початкову близькість інтересів обох наук, став різноспрямований розвиток економіки і психології на рубежі 19-20 ст. У той час як економісти заглибилися у дослідження дій індивіда в повсякденному житті на основі абстракції здорового глузду, психологи почали вивчати філософські проблеми відчуттів та сприймання експериментальними методами. Через відмінність дослідних програм довгий час психологи погано розумілися на економічній теорії як такої. Однак, передумови моделі економічної людини завжди викликали бурхливий протест з боку психологів із-за своєї зайвої однобічності. На рубежі століть економічна теорія була атакована відразу кількома психологічними школами. Опис дебатів з приводу цього питання наведено в статті С. Б. Левіна [2].

Психологи вважали, що висновки науки про економічну поведінку людей не можуть бути правильними, якщо її моделі будуються на такому спрощеному розумінні людини. З їх точки зору, раціональну поведінку індивіда, спрямовану на мінімізацію страждань і максимізацію задоволень, слід вважати лише одним з можливих типів поведінки. По-перше, нерациональні дії занадто широко поширені, щоб вважати їх девіантними випадками. По-друге, психологи вважали помилкою відхід неокласиків від дослідження різноманіття мотивів економічних дій людини і концентрацію уваги виключно на їх результатах. Тому зміна економічних передумов у відповідності з уявленнями про закономірності, що були виявлені у психологічній науці, з точки зору психологів могла б значно поліпшити пояснювальну і передбачувальну силу економічних моделей.

Економічні моделі не можуть, з точки зору соціальної психології, пояснити, чому люди грають в азартні ігри, живуть у борг або зберігають, насамперед тому, що економічні дії індивіда багаті в чому обумовлюються соціокультурними характеристиками середовища, в якому вони відбуваються, сприйняттям людьми тієї економічної і соціальної реальності, яка їх оточує. Внаслідок цього економічні, демографічні, соціальні та особистісні характеристики індивіда виявляються рівнозначними, а дослідження фінансової поведінки індивіда потребує інтегрального підходу.

Дослідження британського психолога А. Ферихама було присвячено виявленню психологічних і демографічних факторів, що впливають на формування ставлення до заощаджень і звичної поведінки в даній галузі, а також визначенню набору мотивів заощаджень, пов'язаних з вибором конкретної форми заощаджень [1]. Основним методом побудови соціально-психологічних моделей є типологічний аналіз: на підставі певного критерію респонденти об'єднуються в групи за подібними ознаками, а потім аналізуються відмінності між групами за іншими характеристиками. Так, наприклад, ідея про піраміду ошадних мотивів була розвинена і протестована Р. Валуандом і К. Уорнеридом, які припустили, що подібна ієрархія може проявитися в існуванні

різних типів заощаджувачів, об'єднаних загальною мотивацією. Ці групи також значимо відрізнялися за віком і рівнем доходу індивідів [4].

Іншу типологію побудували П. Лант і С. Лівінгстоун [3], які, згрупувавши респондентів на підставі даних про наявність або відсутність заощаджень і боргів, виявили, що ті, хто заощаджує відрізняються від тих, хто не заощаджує по ряду соціально-психологічних характеристик – таких, як схильність брати на себе відповідальність, використовувати соціальну підтримку, а також проводити жорстку політику в управлінні власними фінансами. Це підтверджує гіпотезу про залежність заощаджувальної поведінки від здатності планувати сімейний бюджет і строго слідувати за розробленим планом. Однак, оскільки висновки були зроблені ними на основі невеликої і не випадкової вибірки, результати було розцінено як попередні [3].

Дослідження С. Лівінгстоуна та П. Ланта також продемонстрували, що традиційний розподіл на заощадження та борги в сучасних умовах не цілком адекватно. Було виявлено безліч поєднань різних видів заощаджень і боргів, а типи фінансової поведінки людей різняться від відсутності і боргів, і заощаджень до наявності їх диверсифікованих комбінацій. Дослідники виявили, що відмінності в рівні доходів між різними групами вкладників і тих, хто не заощаджує не настільки значні. І різноманітність фінансових стратегій не може бути пояснена виключно цим економічним чинником, проте вимагає запровадження соціальних і суб'єктивно-психологічних характеристик. Так, наприклад, ті індивіди, які мали як борги, так і заощадження, відрізнялися від тих, хто мав лише борги. У середньому вони були менш освічені, більш схильні робити захоплювальні покупки, бачили джерело своїх проблем у втраті роботи або у збільшенні витрат на дітей і вважали, що краще управляють своїми фінансами порівняно з оточуючими. Вони частіше мали більш високі доходи в минулому, були більш задоволені поточним станом економіки, мали більш численний набір предметів тривалого користування. Отже, що борги були скоріше частиною продуманої фінансової стратегії, ніж вимушеним результатом гострої нестачі коштів [3].

Запропоноване психологами рішення проблеми бачиться в тому, щоб приймати до уваги мотиваційну складову людської поведінки, оскільки саме наявність мотивації відрізняє людські дії від інших форм поведінки. Звернення до мотивів в якості пояснювальних змінних приводить нас до питання про чинники, що впливають на їх формування. А це в свою чергу виводить аналіз за межі економічних міркувань, і психологічної критики, оскільки мотиви зумовлюються соціальним і культурним середовищем.

Література:

1. Furnham A. Why do people save? Attitudes to, and habits of saving money in Britain / A. Furnham // *J. of Applied Soc. Psychol.* – 1995. – № 15. – P. 354-373.
2. Lewin S. B. Economics and Psychology: Lessons For Our Day from the Early Twentieth Century / S. B. Lewin // *J. of Economic Literature.* – 2006. – № 34. – P. 1293-1323.
3. Lunt P., Livingstone S. M. Mass Consumption and Personal Identity. Everyday economic Experience / P. Lunt, S. M. Livingstone. – Buckingham: Open University Press, 1992.
4. Wahlund R., Warneryd K. Aggregate Saving and the Behaviour of Saving Groups in Sweden Accompanying a Tax Reform / R. Wahlund, K. Warneryd // Maital S. (ed.) *Applied Behavioural Economics*. V. 1. Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf 1999.